

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 18/12 03 om det danske sprog.
(Redegørelse nr. R 8).

Kulturministeren (Brian Mikkelsen):

SPROGPOLITISK REDEGØRELSE.

INDLEDNING

Sproget udfolder sig mellem mennesker, og det lever i det enkelte menneske ikke blot som et redskab for kommunikation, men også som et socialt element, vi færdes i. Hvis man kun talte for at overføre ny information, ville samværet mellem mennesker blive fattigt.

Disse ord kan man læse i det sprogpoltiske oplæg »Sprog på spil«, som Kulturministeriets arbejdsgruppe om det danske sprog med prof. Jørn Lund i spidsen offentliggjorde i september måned 2003. De indeholder den vigtige pointe om sproget, der begrunder, hvorfor sproget er en uundværlig del af vores identitet. Sproget er andet og mere end blot og bar overførsel af informationer.

Det er sproget, der binder os sammen som nation.

Derfor er det regeringen magtpåliggende, at dansk også i fremtiden skal være et komplet og samfundsbærende sprog, som kan bruges til at udtrykke tanker og idéer om alle sider af tilværelsen.

Regeringens redegørelse om det danske sprog berører en række ministerområder, som alle har været inddraget i arbejdet. Redegørelsen gennemgår initiativer, som allerede er sat i gang med fokus på sproget og forslag til nye initiativer.

FØR SKOLEN

Lige fra den allertidligste barndom udvikler børn deres sproglige formåen ved at kommunikere med de voksne og børn, der er i deres omgivelser. Børnenes sproglige udvikling er afgørende for deres udbytte af skolegangen. Næsten alle børn i alderen 3-5 år passes i dag uden for

hjemmet. Dagtilbuddene har derfor en betydelig opgave set i relation til småbørnenes sproglige udvikling. Socialministeren vil i den forbindelse fremsætte et lovforslag om læreplaner i dagtilbuddene.

Sprogstimuleringsindsatsen for tosprogede småbørn, jf. folkeskolelovens § 4a, er blevet fremrykket, således at indsatsen også omfatter de 3 årige børn med virkning fra den 1. januar 2003. På baggrund af lovændringen og som en del af folkeskoleaftalen fra efteråret 2002 vil Undervisningsministeriet foretage en revidering af ministeriets vejledning om sprogstimulering af tosprogede småbørn.

Med fornyelsen af folkeskoleloven fik undervisningsministeren hjemmel til at indføre en indholdsbeskrivelse med mål for børnehaveklassens virksomhed. Der er nu udarbejdet bindende mål og indholdsbeskrivelser for børnehaveklassen. Det ene af undervisningens syv indholdstemaer vedrører arbejdet med sprog og udtryksformer. Disse nye regler for børnehaveklassens undervisning har været gældende siden den 1. august 2003.

Som en del af folkeskoleaftalen iværksætter Undervisningsministeriet desuden tværfaglige initiativer mellem bl.a. sundhedsplejersker, talehørepædagoger og det pædagogiske personale i institutionerne med særlig fokus på en tidlig indsats for småbørn med vanskeligheder. I denne forbindelse vil Undervisningsministeriet desuden udarbejde et inspirations- og vejledningsmateriale med erfaringer fra kommuner, der har iværksat initiativer i forhold til screening af småbørns sproglige og begrebsmæssige udvikling.

Endelig iværksætter Undervisningsministeriet i forbindelse med det kommende skoleår en statusundersøgelse om børns sproglige udvikling ved starten af af børnehaveklassen. Undersøgelsen planlægges gentaget efter en 3-4 årig periode.

PÆDAGOGUDDANNELSEN OG LÆRERUDDANNELSEN

Disse uddannelser er i 2003 blevet evalueret af Danmarks Evalueringsinstitut.

På baggrund af de to rapporter og med udgangspunkt i Regeringsgrundlag II vil undervisningsministeren i januar 2004 forelægge en redegørelse for Folketinget som oplæg til en debat om de to uddannelsers fremtid.

For regeringen er hovedsigtet en styrket faglighed kombineret med fokus på de problemer, der kan konstateres for børn i overgangen mellem børnehave/børnehaveklasse og folkeskolen.

En indsats for at styrke de studerendes egne færdigheder i mundtlig og skriftlig sprogfærdighed vil være af afgørende betydning for at sikre børns sproglige udvikling i førskolealderen og i skolen.

GRUNDSKOLEN

Den ændrede folkeskolelov, der blev vedtaget i april 2003, har styrket faglighed som hovedtema. Eleverne får i en række centrale fag flere timer. Det gælder f.eks. i faget dansk, hvor der er indført minimumstimetal i 1.-3. klassetrin.

Alle fag skal som hidtil have bindende slutmål. Det nye i folkeskoleloven er, at der også skal være bindende trinmål undervejs i fagenes progression. De bindende mål kaldes sammen med de vejledende læseplaner og beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål for Fælles Mål. Målbeskrivelserne for undervisningen skal hjælpe lærere, forældre og elever med at være opmærksomme på, om en elev har brug for større udfordringer, støtte eller opmærksomhed.

De nye bindende mål for alle skolens fag er trådt i kraft pr. 1. august 2003. For fagene dansk og matematik er alle nye faglige mål- og indholdsbeskrivelser trådt i kraft fra dette skoleår, og nye faghæfter for disse to fag er udsendt til alle landets skoler. Overordnet set er der i de nye fagbeskrivelser i faget dansk et stærkere fokus på læsning. Også arbejdet med litteratur er tydeliggjort, hvilket vil understrege vigtigheden af, at der i danskundervisningen arbejdes med en rig repræsentation af litterært værdifulde tekster. Den sproglige side af danskfaget er styrket gennem de bindende mål og nye læseplaner, både hvad angår elementær grammatik og sproglig opmærksomhed.

DE GYMNASIALE UDDANNELSER

De gymnasiale uddannelser skal være almen-dannende og sikre eleverne en studiekompetence, der giver dem både lyst og evne til at gennemføre en videregående uddannelse. Et vel-fungerende sprog er en forudsætning for både at

kunne studere og blive en aktiv samfundsborger med mulighed for at deltage i den politiske proces.

Eleverne skal have redskaber til at analysere og beskrive den sproglige mangfoldighed, og de skal selv udvikle en udtryksikkerhed, både mundtligt og skriftligt.

Den styrkede faglighed, der er et af hovedmålene med reformen af de gymnasiale uddannelser, indebærer også, at elevernes sproglige kompetencer og udtryksfærdigheder styrkes, såvel skriftligt som mundtligt. Arbejdet med sproglig opmærksomhed får bl.a. større vægt i danskundervisningen.

I grundforløbet i det almene gymnasium indføres forløbet Almen Sprogforståelse, der skal styrke elevernes teoretiske sprogforståelse, samspillet mellem sprogene og studiekompetencen. Eleverne skal have færdigheder i sproglig analyse af tekster med præcis brug af den relevante terminologi, dvs. grammatiske, pragmatiske, stilistiske, genremæssige termer. Forløbet opbygges, så det forudsætter kendskab til overordnede træk af latinsk ordforråd og grammatik, europæisk sproghistorie og et elementært kendskab til sociolingvistik. Eleverne skal endvidere have indsigt i sproglige læringsstrategier.

Danskundervisningen styrkes i alle fire gymnasiale uddannelser. Der skal lægges vægt på at styrke elevernes kendskab til de centrale danske litterære værker gennem tiderne i samspil med internationale strømninger. Sprog, litteratur og medier indgår i kernestoffet i danskundervisningen.

Regeringen vil sikre, at eleverne får mulighed for at læse og opleve et så rigt udvalg af dansk og oversat udenlandsk litteratur, at de opnår et solidt litteraturkendskab og en udviklet litterær kvalitetssans, også med henblik på at styrke sansen for nuancerne i det sproglige udtryk.

FORSKNING, TERMINOLOGI OG VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Formidling af forskning og terminologi

Danmark skal på én gang markere sig offensivt på det internationale uddannelsesmarked, i de internationale forskningsmiljøer og samtidig styrke formidling af forskning på dansk. Det kræver gode kundskaber både inden for fremmedsprog og dansk. Internationalisering er ikke i modstrid med en styrkelse af formidlingen på dansk af videnskabelige resultater. Universite-

terne har ifølge universitetsloven en formidlingsforpligtelse over for det omgivende samfund.

Universiteterne har også en forpligtelse til at opfordre de ansatte til at deltage i den offentlige debat. Regeringen ønsker at øge forståelsen blandt borgerne for forskningens betydning for velfærd og fortsat udvikling i Danmark.

Det hører med til et kultursprog, at sproget også benyttes som videnskabssprog. Hvis dansk fortsat skal kunne bruges i fagligt krævende sammenhænge, er der behov for en parallelsproglighed i såvel forskningen som undervisningen. Der er behov for en strategi, hvor dansk styrkes, uden at engelsk eller andre relevante fremmedsprog nedprioriteres. For at imødegå domænetab er det regeringens ønske, at doktorafhandlinger, herunder ph.d.-afhandlinger, udarbejdet af danske forskere på fremmede sprog i fremtiden skal ledsages af en mere udførlig sammenfatning på dansk end den, der stilles krav om i dag. Tilsvarende bør afhandlinger skrevet på dansk ledsages af en mere udførlig sammenfatning på det relevante hovedsprog, end den, der stilles krav om i dag. Videnskabsministeriet vil i samarbejde med Rektorkollegiet tage initiativ til at udarbejde en strategi for, hvordan dansk styrkes, uden at relevante fremmedsprog nedprioriteres.

Videnskabsministeren har nedsat en tænketank, der skal komme med forslag til nye måder at formidle forskning til borgerne på. Tænketankens arbejde afsluttes maj 2004.

Ministeriet vil endvidere rette henvendelse til Rektorkollegiet for at drøfte mulighederne for at etablere et samarbejde om udarbejdelse af en netbaseret ordbog for oversættelse af terminologi inden for relevante uddannelses- og forskningsområder.

Universitetsuddannelser

En af de store udfordringer for de danske universiteter i disse år er at deltage aktivt i den stigende internationalisering af forskning og uddannelse og samtidig løfte deres ansvar som centrale videninstitutioner i Danmark. Det er regeringens mål, at de danske universitetsuddannelser skal tiltrække endnu flere udenlandske studerende i fremtiden. Som et led i bestræbelserne på at gøre de danske universiteter attraktive for udenlandske studerende og forskere er det helt afgørende, at de kan tilbyde engelsksprogede kurser og uddannelser. Internationalisering og tilstedeværelsen af udenland-

ske forskere og studerende øger kvaliteten i de danske universitetsuddannelser – ikke mindst til gavn for de danske studerende. Derfor er det også glædeligt, at universiteterne har fulgt Folketingets opfordring til at øge udbuddet af fremmedsprogede uddannelser.

Det er ifølge universitetsloven universiteternes ansvar at formulere og sammensætte uddannelsernes indhold, herunder også undervisningssproget. I udkast til ny eksamensbekendtgørelse for universitetsuddannelser foreslås, at udprøvning i stave- og formuleringsevne udvikles til at omfatte andre større skriftlige opgaver end projekter og specialer, uanset hvilket sprog eksamensbesvarelsen er affattet på. Derved øges fokus på det danske sprog samt evnen til at formulere sig på fremmedsprog.

Rektorkollegiet vil i foråret 2004 fremlægge et samlet udkast til sprogpolitik på universiteterne i lyset af den stigende internationalisering. Som opfølgning herpå afholder Rektorkollegiet en konference om internationalisering, hvor også sprogpolitik vil blive diskuteret.

Ud fra den betragtning, at de studerende uddannes til at varetage en række ansvarsfulde poster i samfundslivet, er det regeringens holdning, at dansk fortsat sikres en placering i de videregående uddannelser som hovedsproget i undervisningen. Videnskabsministeriet vil derfor bede Rektorkollegiet om, at dette spørgsmål indgår som et centralt emne på konferencen.

Med henblik på igangsættelse i 2004 har Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling foreslået Danmarks Evalueringsinstitut en tematisk evaluering af universitetsundervisning af udenlandske studerende.

SPROGET I DEN OFFENTLIGE SEKTOR

Kulturministeriets arbejdsgruppe fremhæver i sit oplæg, at den offentlige sektor er blevet bedre til at skrive i øjenhøjde med borgerne, men peger også på, at der stadig er mange, der ikke kan forstå, hvad det offentlige skriver. Samtidig er sproget ofte ukorrekt.

Regeringen må derfor anbefale, at myndigheder og institutioner intensiverer den sproglige indsats. Sproget i den offentlige sektor skal være klart, forståeligt og korrekt – hvad enten det er et brev fra kommunen, en pjeces fra lægen eller en politisk vedtagelse i Folketinget.

Fra regeringens side er der sat initiativer i gang, der skal forenkle sproget og styrke den

sproglige udvikling både centralt og lokalt. Finansministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet har bl.a. arbejdet med lovforenkling. Senest har regeringen med handlingsplanen om »En mere virksomhedsnær offentlig sektor« sat fokus på betydningen af offentlig kommunikation, når det handler om virksomhedernes forståelse for de krav, som det offentlige stiller.

Handlingsplanen lancerer bl.a. en kommunikationspakke med en række initiativer. F. eks. lægger regeringen op til at der udarbejdes effektmålinger af det offentliges kommunikation, så det sikres, at budskaberne rent faktisk når ud til målgruppen. Handlingsplanen introducerer også kommunikationsplaner i ny lovgivning som et instrument.

Også Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, herunder IT- og Telestyrelsen, har en række nye initiativer, der skal støtte det lokale arbejde med sprog.

De nye initiativer er projektet Effektiv offentlig kommunikation (EOK), som sætter fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere, der arbejder med det offentliges kommunikation. Projektet omfatter øget videndeling, seminarer, kurser og et øget samarbejde med kommunikationsbranchen.

Et tema for 2003 er sprog- og kommunikationspolitikker, hvor IT- og Telestyrelsen samler erfaringer fra den offentlige sektor og sammen med branchen udarbejder en værktøjskasse med praktiske og gode råd.

Derudover videreudvikles *Bedst på Nettet* fra 1. januar 2004, så evalueringsprojektet øger vægten på det offentliges kommunikation. *Bedst på Nettet* foretager en kvalitetsvurdering af de offentlige hjemmesider. Det gælder bl.a. brugervenlighed, nytteværdi og åbenhed.

SPROGTEKNOLOGI

Sprog- og taleteknologi er en samlebetegnelse for teknologier, der giver mulighed for at benytte og bearbejde sprogligt input og output i computersystemer. De mest kendte former er tekst til tale-systemer, hvor en computer kan læse en tekst højt, talegenkendelse, hvor computeren kan omsætte talt sprog til skrift og kommandoer, samt maskinoversættelse mellem to sprog.

Sprog- og taleteknologi udgør selvstændige områder både i forskningsverdenen og i erhvervslivet.

På nogle områder kan forskning og udvikling af dansk taleteknologi nyde godt af internationale landvindinger, men på andre områder er det nødvendigt med en specifik forskning og udvikling rettet mod det danske sprog. Her er det et problem, at udviklingsomkostninger til et enkelt sprog er uafhængige af det potentielle markedes størrelse.

Dette betyder, at sprog- og taleteknologi inden for de store sprogområder er udviklet til et højere niveau end inden for det danske sprogområde. Kort sagt, er det vanskeligt for dansk sprog- og taleteknologisk industri at finde forretningsgrundlag for lige så mange produkter, som man ser inden for de store sprogområder.

Regeringen ser det som et mål at sænke barriererne for udvikling af dansk sprog- og taleteknologi, således at danske brugere og industri kan få lettere adgang til de samme grundlæggende sprog- og taleteknologiske værktøjer, som man har inden for andre sprogområder.

Der er således afsat i alt 7,4 mio. kr. til et igangværende initiativ, der sikrer udvikling af en sprogteknologisk ordbog, der kan danne grundlag for sprogteknologiske værktøjer inden for en række sproglige domæner.

I samarbejde med Rådet for Teknologi og Innovation er der igangsat en foranalyse af, hvorledes der kan etableres et Dansk Sprogteknisk Servicecenter, der kan understøtte forskning og industri i tilgængeliggørelse og udnyttelse af sprogteknologiske ressourcer. Der er afsat i alt 6 mio. kr. til dette arbejde, hvis resultater også vil kunne få betydning for formidling til personer med handicap gennem public service-medierne.

NORDISK SPROGFÆLLESSKAB OG DANSK I UDLANDET

De øvrige nordiske sprog konfronteres med de samme udfordringer som det danske, og derfor bør det nordiske sprogsamarbejde fremmes politisk, og der skal fortsat lægges vægt på, at det nordiske sprogfællesskab formidles gennem sprogundervisning fra skole til universitet.

Den danske lektoratsordning, hvorefter danske lektorer underviser på udenlandske universiteter i dansk sprog og kultur, er et værdifuldt bidrag til fremme af dansk sprog og forståelse af dansk kultur i udlandet. Regeringen ønsker at kvalitetsudvikle ordningen gennem to nye initiativer:

Lektoratsudvalget, der rådgiver Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling om udsendelse af lektorer, opfordres til at udarbejde et oplæg til en samlet årsberetning med en oversigt over det danske sprogs udbredelse i udlandet og undervisning og forskning i dansk i udlandet. Rapporten skal give et overblik over og gøre det muligt løbende at følge udviklingen i dansk i udlandet.

Lektoratsudvalget opfordres til at overveje, om det er hensigtsmæssigt at give de udenlandske lektorer en tilknytning til de danske universitetsmiljøer inden for nordisk sprog og litteratur for på den måde at fremme den faglige udveksling mellem de udsendte lektorer og de relevante forsknings- og uddannelsesmiljøer i Danmark.

ERHVERVSLIVET

Hvad angår hjemmesider, har det sprogpoltiske oplæg »Sprog på spil« bl.a. anbefalet, at virksomheder også har startsider på dansk, og at også anden relevant information gives på dansk. Regeringen finder udgangspunktet for udvalgets anbefaling rigtigt. Imidlertid skal det understreges, at det nødvendigvis må være den enkelte virksomhed, der træffer beslutning herom, da det vil betyde ekstra omkostninger for virksomheden at etablere en startside/hjemmeside på dansk.

KULTUR

Folkebibliotekerne

Såvel folke- som forskningsbiblioteker spiller en central rolle for det danske sprog gennem indsamling og formidling af den danske produktion inden for litteratur, musik m.v., jf. nedenfor under biblioteksafgiftsordningen. Ud over de løbende aktiviteter, der er reguleret i biblioteksloven, tager biblioteksvæsenet en lang række konkrete initiativer til fremme af kendskabet til det danske sprog over for publikum.

Regeringen opfordrer til, at kommunerne fortsat prioriterer, at danske biblioteker skal være velforsynede med ny dansk litteratur, og at alle medietyper tages i anvendelse i bibliotekernes virksomhed.

Kulturministeriet har derfor i samarbejde med Biblioteksstyrelsen og Kunstrådet igangsat en kampagne om børn og bøger, hvor læselyst

og læseglæde er de centrale temaer. Der er blevet afsat 5 mio. kr. i 2003 til kampagnen. En lang række nye projekter om børn og læsning har modtaget tilskud til læseaktiviteter for børn i hele landet, foruden at der udgives publikationer om fremme af børns læsning m.v.

Generelt vil regeringen anbefale, at den oplevelse og glæde, børn umiddelbart har af litteratur i form af gode historier, rim, sange og vers fastholdes og dyrkes gennem initiativer, der sikrer, at børn har adgang til god litteratur inden for alle genrer og gode betingelser for at udvikle deres læselyst.

Der er grund til at fremhæve, at forældrene har et medansvar for deres børns sproglige udvikling. Også hjemmene bør gøre en indsats for at fremme børnenes forhold til sproget ved at give gode rammer for samtale, fortælling, oplæsning, sang og leg.

Biblioteksafgift

Biblioteksafgiften blev indført i Danmark i 1946 som et vederlag til danske forfattere for bibliotekernes benyttelse af deres bøger.

I 1991 overgik biblioteksafgiften fra at være en vederlagsordning til at være en kulturstøtteordning. Biblioteksafgiften er således i dag en ordning, der har til formål at støtte det danske sprog. Derfor ydes der på bogområdet alene biblioteksafgift til forfattere m.fl., hvis bøger er udgivet på dansk.

Det danske sprog udsættes konstant for påvirkninger udefra, og biblioteksafgiftsordningen yder som kulturstøtteordning økonomisk støtte til forfattere m.fl., som skaber kvalitetslitteratur på dansk, således at fremtiden muliggør en fortsat udvikling af det danske sprog, hvilket tjener som garant for bevarelsen af den danske kulturarv. Ifølge aftalen om biblioteksafgiften mellem en række politiske partier skal der i 2004 oprettes en ny litteraturpulje, som skal fordeles efter kvalitative kriterier og anvendes til bl.a. konkrete litterære projekter fra forfattere, oversættere, illustratører m.fl. ud fra en konkret vurdering af, hvad der har størst betydning for dansk litteratur. Puljen er rettet til alle, der er tilmeldt biblioteksafgiften.

Den danske biblioteksafgiftsordning fremstår i dag som den mest omfattende ordning af sin art i verden med en årlig bevilling på ca. 135 mio. kr. til forfattere m.fl. Biblioteksafgiften er for mange forfattere afgørende for, at det økonomisk er muligt at fortsætte deres forfattervirke-

somhed, og det er derfor en vigtig opgave for regeringens at sikre bevarelsen af denne ordning.

Tv og radio

Kulturministeriet har indgået public service-kontrakter med DR og TV 2/DANMARK. Det fremgår af kontrakterne, at der i udsendelsesvirksomheden skal lægges vægt på dansk sprog og dansk kultur. Det fremgår videre af begge kontrakter – samt af kontrakterne med de otte regionale TV 2-virksomheder – at DR og TV 2/DANMARK gennem en aktiv sprogpolitik skal medvirke til at bevare og udvikle det danske sprog, så lyttere og seere møder og oplever et korrekt og forståeligt dansk. Dette gælder såvel nyhedsudsendelser som øvrig udsendelsesvirksomhed. DR har gennemført særlig indsats i form af udsendelse af interne sprogbreve og udøvet sproglig efterkritik i DR Nyheder. I december 2003 har DR udsendt de to første bøger i en serie, der skal løfte sprogarbejdet mest muligt.

Det fremgår desuden, at DR og TV 2 skal lægge vægt på tv-programmer med dansk eller et andet nordisk sprog som originalsprog.

Det er i begge kontrakter anført, at der skal tilbydes tv-programmer af høj kvalitet til børn, og at der i den forbindelse skal lægges vægt på dansksprogede programmer.

Det tidsmæssige omfang af udsendelse af dansk dramatik skal i aftaleperioden mindst svare til det gennemsnitlige omfang af dansk dramatik i de seneste fire år. De to public service-stationer skal koordinere deres programvirksomhed, således at nyproduceret dansk dramatik så vidt muligt ikke sendes på samme tid på de to stationers tv-kanaler.

Ny ordbog

I november 2003 er det første bind af Den Danske Ordbogs i alt seks bind udkommet. Finansieringen af værket er bekostet af Kulturministeriet og Carlsbergfondet. Den Danske Ordbog registrerer ordene i nutidens dansk fra 1950 til i dag.

Digitalisering af litterære værker

Det Kgl. Bibliotek og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab har etableret adgang til en række danske klassiske litterære værker på internettet. Kulturministeriet vil afsætte midler til en udbygning af teksterne med litterære værker fra det 20. århundrede.

Film

Dansk filmkunst har påkaldt sig international interesse og opnået et velfortjent ry. Dansksprogede film er slået igennem internationalt, bl.a. fordi de ikke lægger sig i kølvandet af den internationale hovedstrøm, men på grund af sproget og miljøet har bevaret et særpræg og en egen identitet, der har vist sig at være stor interesse for også i udlandet.

Den politiske filmaftale 2003-2006 indeholder en række initiativer og indsatsområder, der stemmer overens med de sprogpoltiske visioner og anbefalinger i oplægget »Sprog på spil«.

Filminstituttet skal sikre, at der produceres et større antal spillefilm gennem hele perioden, hvoraf hovedparten skal være dansksprogede spillefilm. Ifølge filmloven skal mindst 25 % af de midler, som afsættes til produktion af spillefilm, anvendes til film for børn og unge. Filminstituttet skal i denne sammenhæng i særlig grad tilskynde til produktion af spillefilm for unge i teenagealderen.

Filminstituttet skal styrke formidlingen af den filmhistoriske arv dels gennem Cinemateket, dels ved hjælp af udgivelser på dvd.

Multimedier

På det mediepolitiske område stiler Kulturministeriet mod at sikre »grundforsyningen« af medieindhold baseret på dansk sprog, kultur og identitet. Med hensyn til de nye medier fokuserer ministeriet på, at der skabes gode rammer for en stærk og selv bærende privat sektor af danske indholdsproducenter, der er uafhængig af offentlig produktionsstøtte.

Bogmarkedet

En styrkelse af det danske sprog hænger naturligt sammen med spørgsmålet om vilkårene for handelen med bøger. Et enigt Folketing vedtog i november måned 2003 at bakke op om, at den nuværende retstilstand på bogmarkedet, hvorefter forlæggerne kan vælge mellem faste eller vejledende bogpriser kan fortsætte i endnu to et halvt år. Der vil således blive tid til, at et udvalg kan få afsøgt mulighederne for at skabe en synergi mellem det kulturpolitiske og det konkurrencepolitiske hensyn på bogmarkedet.

I december 2003 er ophavsretsloven blevet ændret, således at det ikke længere er tilladt at bruge kopibutikker og andre kommercielle foretagender som fremmed medhjælp til at kopiere litterære værker. Denne håndsækning til for-

læggerne og forfatterne skal også ses som et sprogpolitisk initiativ.

Øvrige kunstarter m.v.

Den dansksprogede kunst befinder sig i en stadig mere skærpet konkurrence med nye medieprodukter og stærke internationale producenter inden for litteratur, film og scenekunst. Videreudviklingen af den dansksprogede kunst er derfor af særlig betydning for at fastholde sprogets kvaliteter.

Kulturministeriet forventer, at Kunstrådet forholder sig til anbefalingerne i oplægget »Sprog på spil« og inddrager dem i dets overvejelser i forbindelse med rådets handlingsplan og støttepolitik især på områderne dansk dramatik og litteratur, herunder oversat litteratur.

Dansk retskrivning

Dansk Sprognævn har i 2003 foreslået, at der i fremtiden kun skal være ét kommasystem i dansk. Regeringen har tiltrådt forslaget, der gør op med den hidtidige, utilfredsstillende situation, der indebærer to forskellige, ligeværdige kommasætningssystemer i dansk.

Dansk Sprognævn vil desuden arbejde for afskaffelse af et større antal dobbeltformer inden for stavningen, således at der i fremtiden skabes en større enkelhed i retskrivningen. Sprognævnet har udtalt, at det ønsker at arbejde med spørgsmålet, der vil indgå i dets arbejde med henblik på udgivelsen af den kommende Retsskrivningsordbog, som ventes at udkomme i 2006.

DEN TRYKTE PRESSE

Regeringen kan tilslutte sig anbefalingen i det sprogpolitiske oplæg »Sprog på spil« vedrørende medierne, herunder den trykte presse, hvor bl. a. aviser opfordres til at arbejde mere systematisk med sprogbrug og sprogkritik og at tage initiativer til at holde diskussionen om dansk

sprog levende både blandt medarbejdere og brugere.

DANSK SPROG I EU

Regeringen vil fortsat arbejde for, at EU's retsregler offentliggøres på dansk, og at dansk bevarer sin officielle EU-sprog.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Sammenfattende er det regeringens holdning, at det danske sprog generelt ikke er truet. Men der er sat initiativer i gang inden for en lang række områder, hvor det er af stor betydning, at sproget styrkes. Ikke mindst inden for de områder, der må anses for basale for en dansk sprogpolitik, er der såvel nye som igangværende initiativer, der skal styrke det danske sprog og dansk identitet.

Især er der grund til at fremhæve de initiativer, der er taget inden for uddannelsesområdet, hvor grunden lægges til børns og unges brug af og fortrolighed med det danske sprogs rige udtryksmuligheder. Også initiativerne til fremme af sprogteknologi, den danske litteratur, filmen og sproget i de elektroniske public service-medier føjer sig ind i rækken af væsentlige tiltag til en styrkelse af dansk sprog. Sproget bør desuden bruges i al sin rige udtrykskraft og med de mange sproglige nuancer, der findes, som et modtræk mod en forsimpning og tendens til forræelse af det danske sprog.

Det er regeringens klare hensigt, at der fortsat skal være fokus på sproget, og at dets udvikling nøje skal følges på alle relevante områder.

Hermed slutter redegørelsen.

39. møde

Tirsdag den 13. januar 2004 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.
(Spørgetimen).

2) Forhandling om redegørelse nr. R 7:
Udenrigsministerens redegørelse af 16. december 2003 om Europarådet.
(Redegørelsen anmeldt 16/12 2003. Redegørelsen givet 16/12 2003. Meddelelse om forhandling 16/12 2003).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Jeg ønsker alle medlemmerne et godt nytår. På årets første dag overbragte jeg Hendes Majestæt Dronningen Folketingets hilsen og gode ønsker for det kommende år. Dronningen bad mig takke Folketingets medlemmer for denne hilsen og føjede hertil sine bedste ønsker om gode resultater af Folketingets arbejde i det nye år.

Efter statsministerens indstilling er det ved kongelig resolution af den 5. december 2003 bestemt, at sager vedrørende lov nr. 402 af 28. maj 2003 om et videnskabetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter pr. 1. januar 2004 overføres fra ministeren for videnskab, teknologi og udvikling til indenrigs- og sundhedsministeren. Jeg er blevet bedt om at underrette Folketinget herom.

Medlemmer af Folketinget Anne Grete Holmsgaard (SF), Margrete Auken (SF) og Aage Frandsen (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af Euratom-traktatens bestemmelser og afvikling af traktatens bestemmelser vedrørende fremme af nuklear energi.
(Beslutningsforslag nr. B 101).

Medlemmer af Folketinget Anne Bastrup (SF), Aage Frandsen (SF), Lene Garsdal (SF) og Villy Søvndal (SF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en behandlingssikring for psykisk syge børn og børn med behov for pædagogisk-psykologisk rådgivning.
(Beslutningsforslag nr. B 102).

Medlemmer af Folketinget Martin Lidegaard (RV), Marianne Jelved (RV), Naser Khader (RV) og Margrethe Vestager (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en handlingsplan på handicapområdet.
(Beslutningsforslag nr. B 103).

Medlemmer af Folketinget Line Barfod (EL), Keld Albrechtsen (EL), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Søren Søndergaard (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til gratis fødselsforberedelse, ret til at have en jordemoder til stede under fødslen samt ret til en efterfødselssamtale med en jordemoder.
(Beslutningsforslag nr. B 104).

Medlemmer af Folketinget Keld Albrechtsen (EL), Line Barfod (EL), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Søren Søndergaard (EL) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til miljøministeren og fødevarerministeren:

»Hvad kan ministrene oplyse om regeringens planer om en vandmiljøplan III?«
(Forespørgsel nr. F 37).